A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2022. május 5.*

„Előzetes döntéshozatal – 2014/59/EU irányelv – Bankunió – Hitelintézetek és befektetési vállalkozások helyreállítása és szanálása – A 36., a 73. és a 74. cikk – A részvényesek és a hitelezők védelme – Az átültetési határidő lejárta előtti részleges végrehajtás – Szakaszokban történő átültetés – Az Európai Unió Alapjogi Chartája – A 17. cikk (1) bekezdése – A tulajdonhoz való jog”

A C-83/20. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Supremo Tribunal Administrativo (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Portugália) a Bírósághoz 2020. február 17-én érkezett, 2020. január 23-i határozatával terjesztett elő

a **BPC Lux 2 Sàrl**,

a **BPC UKI LP**,

a **Bennett Offshore Restructuring Fund Inc.**,

a **Bennett Restructuring Fund LP**,

a **Queen Street Limited**,

a **BTG Pactual Global Emerging Markets and Macro Master Fund LP**,

a **BTG Pactual Absolute Return II Master Fund LP**,

a **CSS LLC**,

a **Beltway Strategic Opportunities Fund LP**,

az **EJF Debt Opportunities Master Fund LP**,

a **TP Lux HoldCo Sàrl**,

a **VR Global Partners LP**,

a **CenturyLink Inc. Defined Benefit Master Trust**,

* Az eljárás nyelve: portugál.

a **City of New York Group Trust**,

a **Dignity Health**,

a **GoldenTree Asset Management Lux Sàrl**,

a **GoldenTree High Yield Value Fund Offshore 110 Two Ltd**,

a **San Bernardino County Employees Retirement Association**,

az **EJF DO Fund (Cayman) LP**,

a **Massa Insolvente da Espírito Santo Financial Group SA**

és

a **Banco de Portugal**,

a **Banco Espírito Santo SA**,

a **Novo Banco SA**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Arabadjiev tanácselnök, I. Ziemele (előadó), T. von Danwitz, P. G. Xuereb és A. Kumin bírák,

főtanácsnok: G. Pitruzzella,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Massa Insolvente da Espírito Santo Financial Group SA képviseletében D. Duarte Campos, T. Duarte és R. Oliveira advogados, valamint P. Brito, J. Schmid Moura és S. Estima Martins advogadas,

– a BPC Lux 2 Sàrl, a BPC UKI LP, a Bennett Offshore Restructuring Fund, Inc., a Bennett Restructuring Fund, LP, a Queen Street Limited, a BTG Pactual Global Emerging Markets and Macro Master Fund LP, a BTG Pactual Absolute Return II Master Fund LP, a CSS LLC, a Beltway Strategic Opportunities Fund LP, az EJF Debt Opportunities Master Fund LP, a TP Lux HoldCo Sàrl, a VR Global Partners LP, a CenturyLink Inc. Defined Benefit Master Trust, a City of New York Group Trust, a Dignity Health, a GoldenTree Asset Management Lux Sàrl, a GoldenTree High Yield Value Fund Offshore 110 Two Ltd, a San Bernardino County Employees Retirement Association, valamint az EJF DO Fund (Cayman) LP képviseletében

N. da Costa Silva Vieira és M. Marques Mendes advogados, valamint D. Guimarães és A. Dias Henriques advogadas,

– a Banco de Portugal képviseletében T. Rosado, R. Esteves de Oliveira és P. Moura Pinheiro advogados, valamint T. Tönnies advogada,

– a portugál kormány képviseletében L. Inez Fernandes, S. Jaulino, J. Marques és P. Barros da Costa, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében D. Triantafyllou, A. Nijenhuis, B. Rechena és A. Steiblytė, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2021. október 14-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a hitelintézetek és befektetési vállalkozások helyreállítását és szanálását célzó keretrendszer létrehozásáról és a 82/891/EGK tanácsi irányelv, a 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/EU, 2012/30/EU és 2013/36/EU irányelv, valamint az 1093/2010/EU és a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2014. május 15-i 2014/59/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2014. L 173., 190. o.; helyesbítések: HL 2019. L 165., 129. o.; HL 2021. L 104., 55. o.) 36., 73. és 74. cikkének, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 17. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet egyrészről a BPC Lux 2 Sàrl, a BPC UKI LP, a Bennett Offshore Restructuring Fund Inc., a Bennett Restructuring Fund LP, a Queen Street Limited, a BTG Pactual Global Emerging Markets and Macro Master Fund LP, a BTG Pactual Absolute Return II Master Fund LP, a CSS LLC, a Beltway Strategic Opportunities Fund LP, az EJF Debt Opportunities Master Fund LP, a TP Lux HoldCo Sàrl, a VR Global Partners LP, a CenturyLink Inc. Defined Benefit Master Trust, a City of New York Group Trust, a Dignity Health, a GoldenTree Asset Management Lux Sàrl, a GoldenTree High Yield Value Fund Offshore 110 Two Ltd, a San Bernardino County Employees Retirement Association és az EJF DO Fund (Cayman) LP (a továbbiakban: BPC Lux 2 és társai), valamint a Massa Insolvente da Espírito Santo Financial Group SA (a továbbiakban: Massa Insolvente), másrészről a Banco de Portugal, a Banco Espírito Santo SA (a továbbiakban: BES) és a Novo Banco SA között a Banco de Portugalnak a BES szanálásának lefolytatásáról szóló, 2014. augusztus 3-i határozata tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 2014/59 irányelvnek a „Szanálást szolgáló értékelés” címet viselő 36. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A szanálási intézkedések meghozatalát vagy a releváns tőkeinstrumentumok leírására vagy átalakítására vonatkozó hatáskör gyakorlását megelőzően a szanálási hatóságoknak gondoskodniuk kell arról, hogy az 1. cikk (1) bekezdésének b), c) vagy d) pontjában említett intézmény vagy szervezet eszközeinek és kötelezettségeinek prudens és reális értékelését minden állami hatóságtól – beleértve a szanálási hatóságot is – és az intézménytől vagy az 1. cikk (1) bekezdésének b), c) vagy d) pontjában említett szervezettől egyaránt független személy végezze. […]

[…]

(4) Az értékelés céljai a következők:

[…]

e) az áthidaló intézményi mechanizmus vagy az eszközelkülönítési eszköz alkalmazása esetén információt nyújtani az átadandó eszközökre, jogokra és kötelezettségekre vagy részvényekre vagy egyéb, tulajdonviszonyt megtestesítő instrumentumokra vonatkozó döntéshez, valamint a szanálás alatt álló intézménynek, illetve – az adott helyzettől függően – a részvények vagy egyéb, tulajdonviszonyt megtestesítő instrumentumok tulajdonosainak fizetendő esetleges ellentételezés értékére vonatkozó döntéshez;

[…]

(10) Az olyan értékelést, amely nem felel meg az e cikkben foglalt összes követelménynek, mindaddig ideiglenesnek kell tekinteni, ameddig egy független személy olyan értékelést nem végez, amely maradéktalanul teljesíti az e cikkben foglalt összes követelményt. Ezt az utólagos, végleges értékelést a lehető leghamarabb el kell végezni. A végleges értékelést végezheti a 74. cikk szerinti értékelést végző független személy, és az végezhető a 74. cikkben említett értékeléstől függetlenül vagy azzal párhuzamosan is, de attól elkülönülten kell kezelni.

[…].”

4 Ezen irányelvnek a „Részvényesek és hitelezők kezelése részleges transzferek esetén és a hitelezői feltőkésítés alkalmazása” címet viselő 73. cikkének szövege a következő:

„A tagállamok biztosítják, hogy egy vagy több szanálási eszköz alkalmazása esetén és különösen a 75. cikk céljából:

a) kivéve ha a b) pont alkalmazandó, amennyiben a szanálási hatóságok a szanálás alatt álló intézmény jogainak, eszközeinek és kötelezettségeinek csak egy részét adják át, azon részvényesek és hitelezők esetében, akiknek a követeléseit nem adták át, a követelések kielégítésére kifizetett összeg nem lehet kevesebb, mint az az összeg, amelyhez akkor jutottak

volna, ha a szanálás alatt álló intézmény közvetlenül a transzfer előtt rendes fizetésképtelenségi eljárás keretében felszámolásra kerül a 82. cikkben említett határozat meghozatalának időpontjában;

b) amennyiben a szanálási hatóságok a hitelezői feltőkésítést alkalmazzák, azon részvényesek és hitelezők esetében, akiknek, illetve amelyeknek a követeléseit leírták vagy tulajdoni részesedéssé alakították át, az elszenvedett veszteség nem lehet nagyobb, mint az a veszteség, amely akkor érte volna őket, ha a szanálás alatt álló intézmény közvetlenül a leírás vagy átalakítás előtt rendes fizetésképtelenségi eljárás keretében felszámolásra kerül a 82. cikkben említett határozat meghozatalának időpontjában."

5 Az említett irányelvnek „A fizetésképtelenségi eljárás és a szanálás közötti különbség értékelése" című 74. cikke értelmében:

„(1) Annak felmérésére, hogy a részvényesek és a hitelezők jobb elbánásban részesültek volna-e, ha a szanálás alatt álló intézmény rendes fizetésképtelenségi eljárás hatálya alá kerül, többek között a 73. cikk alkalmazásában, de nem kizárólag erre korlátozva, a tagállamok gondoskodnak arról, hogy a lehető leghamarabb a szanálási intézkedés vagy intézkedések végrehajtását követően független személy által folytatott értékelésre kerüljön sor. Ez az értékelés elkülönül a 36. cikk szerint végrehajtott értékeléstől.

(2) Az (1) bekezdésben említett értékelésben meg kell határozni:

a) azt az elbánást, amelyben a részvényesek és hitelezők vagy az érintett betétbiztosítási rendszerek részesültek volna, ha a szanálás alatt álló intézmény, amellyel összefüggésben a szanálási intézkedés vagy intézkedések végrehajtására sor került, a 82. cikkben említett határozat meghozatalának időpontjában rendes fizetésképtelenségi eljárás hatálya alá kerül;

b) a tényleges elbánást, amelyben a részvényesek és hitelezők a szanálás alatt álló intézmény szanálása során részesültek; továbbá

c) az a) pontban említett elbánás és a b) pontban említett elbánás közötti esetleges eltérést.

(3) Az értékelés:

a) feltételezi, hogy a szanálás alatt álló intézmény, amellyel összefüggésben a szanálási intézkedés vagy intézkedések végrehajtására sor került, a 82. cikkben említett határozat meghozatalának időpontjában rendes fizetésképtelenségi eljárás hatálya alá került;

b) feltételezi, hogy a szanálási intézkedés vagy intézkedések végrehajtására nem került sor;

c) figyelmen kívül hagy a szanálás alatt álló intézménynek nyújtott bármely rendkívüli állami pénzügyi támogatást.

[…]"

6 A 2014/59 irányelv „Átültetés” című 130. cikkének (1) bekezdése a következőket mondja ki:

„A tagállamok 2014. december 31-ig hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek megfeleljenek. E rendelkezések szövegét haladéktalanul megküldik a Bizottságnak.

A tagállamok ezeket az intézkedéseket 2015. január 1-től alkalmazzák.

Mindazonáltal a tagállamok a IV. cím IV. fejezete 5. szakaszának való megfelelés érdekében elfogadott rendelkezéseket legkésőbb 2016. január 1-jétől alkalmazzák.”

7 Ezen irányelv 131. cikke értelmében ez az irányelv 2014. július 2-án, vagyis *az Európai Unió Hivatalos Lapjában* 2014. június 12-én történt kihirdetését követő huszadik napon lépett hatályba.

A portugál jog

8 A portugál jogalkotó a 2012. február 10-i 31-A/2012. sz. törvényrendelettel hagyta jóvá a bankszanálás jogi rendszerét, amely a Regime Geral das Instituições de Crédito e Sociedades Financeiras (a hitelintézetekre és a pénzügyi intézményekre vonatkozó általános szabályozás, a továbbiakban: RGICSF) keretében került bevezetésre.

9 Az RGICSF 31A-/2012. sz. törvényrendeletből eredő releváns rendelkezései a következőképpen szóltak:

„145.°-B. cikk

A szanálási intézkedések alkalmazására irányadó elvek

1 – A szanálási intézkedések alkalmazása során ügyelni kell arra, hogy a hitelintézet részvényesei és hitelezői elsőként viseljék a szóban forgó intézmény veszteségeit hierarchiájuktól függően, valamint az egyes hitelezői osztályokon belüli egyenlőség mellett;

2 – Az előző bekezdésben foglaltak nem alkalmazhatók a 164–166. cikkben foglaltak értelmében biztosított betétekre.

145.°-C. cikk

A szanálási intézkedések alkalmazása

1 – Amennyiben egy hitelintézet nem teljesíti, vagy komoly valószínűsége vannak annak, hogy nem fogja teljesíteni a tevékenységének folytatására vonatkozó engedély fenntartásához szükséges követelményeket, a Banco de Portugal a következő szanálási intézkedéseket alkalmazhatja abban az esetben, ha az elengedhetetlennek bizonyul a 145.° A. cikkben meghatározott bármely cél eléréséhez:

a) a vagyon teljes vagy részleges értékesítése a szóban forgó tevékenység folytatására engedéllyel rendelkező más intézmény részére;

b) a vagyon teljes vagy részleges átruházása egy vagy több áthidaló bank részére.

2 – A Banco de Portugal akkor alkalmaz szanálási intézkedéseket, ha valószínűtlennek tartja, hogy a hitelintézet képes lesz észszerű határidőn belül megtenni az ahhoz szükséges lépéseket, hogy helyreállítsa a megfelelő stabilitási körülményeket és teljesítse a prudenciális mutatókra vonatkozó feltételeket.

3 – Az 1 bekezdés értelmében akkor van komoly valószínűsége annak, hogy egy hitelintézet nem teljesíti a tevékenységének folytatására vonatkozó engedély fenntartásához szükséges követelményeket, ha – egyéb bizonyítékok mellett, amelyek relevanciáját a Banco de Portugal köteles vizsgálni a 145.° A. cikkben foglalt célok alapján – a következő körülmények valamelyike fennáll:

a) a hitelintézet olyan veszteségeket szenvedett el, amelyek veszélyeztethetik az alaptőkét, vagy megalapozott indokok állnak fenn annak megállapításához, hogy ez rövid időn belül bekövetkezik;

b) a hitelintézet eszközei nem érik el kötelezettségei mértékét, vagy megalapozott indokok állnak fenn annak megállapításához, hogy ez rövid időn belül bekövetkezik;

c) a hitelintézet nem tudja teljesíteni a kötelezettségeit, vagy megalapozott indokok állnak fenn annak megállapításához, hogy ez rövid időn belül bekövetkezik.

4 – A szanálási intézkedések alkalmazása nem függ attól, hogy korábban alkalmaztak-e korrekciós intézkedéseket.

5 – A szanálási intézkedés alkalmazása nem sérti annak lehetőségét, hogy bármikor egy vagy több korrekciós intézkedés alkalmazására kerüljön sor.

[…]

145.°-F. cikk

[…]

5 – Az 1 bekezdésben előírt értékesítés tekintetében a Banco de Portugal által kiválasztott eszközöket, kötelezettségeket, mérlegen kívüli tételeket és kezelt eszközöket egy olyan intézménynek kell értékelnie a hitelintézet költségén és az értékesítés időpontjára vonatkozóan, amelyet a Banco de Portugal jelöl ki az általa megállapított határidőn belül, olyan értékelési módszerrel, amely piaci feltételeken, másodlagosan pedig az észszerű értéken alapul, amely módszernek figyelembe kell vennie a szerző intézmény számára történő értékesítésből származó immateriális, pozitív vagy negatív értéket.

[…]

145.°-H. cikk

Az áthidaló bank vagyona és finanszírozása

1 – A Banco de Portugal kiválasztja azokat az eszközöket, kötelezettségeket, mérlegen kívüli tételeket és kezelt eszközöket, amelyeket az áthidaló bankra annak létrehozása pillanatában átruháznak.

[…]

4 – Az 1 bekezdésben foglalt eszközöket, kötelezettségeket, mérlegen kívüli tételeket és kezelt eszközöket azon intézménynek kell a hitelintézet költségén az átruházás időpontjára vonatkozóan értékelnie, amelyet a Banco de Portugal jelölt ki az általa megállapított határidőn belül.

[…]

145.°-I. cikk

[…]

3 – Az értékesítésből származó bevételt elsődlegesen és arányos módon a következő visszafizetésekre kell fordítani:

a) a Szanálási Alap számára valamennyi olyan összeg visszafizetése, amelyet a 145.° H. cikk 5 bekezdésben foglaltak értelmében bocsátottak rendelkezésre;

b) a Betétbiztosítási Alap vagy a Crédito Agrícola Mútuo Garanciaalapja számára valamennyi olyan összeg visszafizetése, amelyet a 145.° H. cikk 6 bekezdésben foglaltak értelmében bocsátottak rendelkezésre.

4 – Az előző bekezdésben foglalt valamennyi összeg visszafizetését követően az értékesítésből származó bevétel esetlegesen fennmaradó összegét vissza kell fizetni az eredeti hitelintézet számára vagy annak felszámolási vagyonába abban az esetben, ha azzal szemben felszámolás indult.

[…].”

10 Az RGICSF-et módosította a 2014. augusztus 1-jei 114-A/2014 sr. törvényrendelet, amely többek között módosította a 145-B, 145-F, 145-H és 145-I. cikkeket. E cikkek szövege e módosítást követően a következő volt:

„145.°-B. cikk

1 – Amennyiben az előző cikkben említett, kitűzött célokra figyelemmel szanálási intézkedések alkalmazására kerül sor, ügyelni kell arra, hogy:

a) elsődlegesen a hitelintézet részvényesei viseljék a szóban forgó intézmény veszteségeit;

b) a hitelintézet hitelezői másodlagosan és egyenlő feltételek mellett viseljék a szóban forgó intézmény fennmaradó veszteségeit a különböző hitelezői osztályok közötti rangsor alapján;

c) a hitelintézet egyik hitelezője se viseljen annál nagyobb veszteségeket, mint amelyet az intézmény felszámolás esetén szenvedett volna el.

[…]

3 – Amennyiben a szanálási intézkedés által érintett hitelintézet felszámolásának végén bizonyítást nyer, hogy az említett hitelintézet azon hitelezői, akiknek követeléseit nem ruházták át más hitelintézetre vagy áthidaló bankra, nagyobb veszteséget viseltek, mint amelyet a 145.°

F. cikk 6 bekezdésében és a 145.° H. cikk 4 bekezdésében említett értékelés alapján a becslések szerint viseltek volna, ha a hitelintézettel szemben közvetlenül a szanálási intézkedés előtt felszámolást indítottak volna, jogosultak arra,, hogy a különbözetet a Szanálási Alapból megkapják.

145.°-F. cikk […]

[…]

6 – A 145.° B. cikk 3 bekezdésének tekintetében az előző bekezdésben hivatkozott értékelés az egyes hitelezői osztályok követelései megtérítési rátájára vonatkozó becslést is tartalmaz, a törvényben meghatározott rangsornak megfelelően abban az esetben, ha a hitelintézet felszámolására közvetlenül a szanálási intézkedés alkalmazása előtt került sor.

[…]

145.°-H. cikk

[…]

4 – Az 1 bekezdésben foglaltakkal összhangban kiválasztott eszközöket, kötelezettségeket, mérlegen kívüli tételeket és kezelt eszközöket azon intézménynek kell a hitelintézet költségén az átruházás időpontjára vonatkozóan értékelnie, amelyet a Banco de Portugal jelölt ki az általa megállapított határidőn belül, amely értékelésnek a 145.° B. cikk 3 bekezdésében foglaltak értelmében tartalmaznia kell, az egyes hitelezői osztályok követelései megtérítési rátájára vonatkozó becslést is a törvényben meghatározott rangsornak megfelelően, abban az esetben, ha az eredeti hitelintézet felszámolására közvetlenül a szanálási intézkedés alkalmazása előtt került sor.

[…]

145.°-I. cikk

[…]

3 – […]:

a) a Szanálási Alap számára valamennyi olyan összeg, amelyet a 145.° H. cikk 6 bekezdésben foglaltakkal összhangban bocsátottak rendelkezésre;

b) a Betétbiztosítási Alap vagy a Mezőgazdasági Hitelszövetkezetek Garanciaalapja számára valamennyi olyan összeg, amelyet a 145.° H. cikk 7 bekezdésben foglaltakkal összhangban bocsátottak rendelkezésre.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

11 A BES a portugál bankrendszer egyik legjelentősebb hitelintézete volt.

12 Pénzügyi helyzete, valamint kötelezettségei teljesítése elmulasztásának komoly és súlyos kockázata miatt e hitelintézet a Banco de Portugal 2014. augusztus 3-i szanálási határozata (a továbbiakban: szanálási intézkedés) tárgyát képezte.

13 A 114-A/2014. sz. törvényrendelettel módosított RGICSF alapján elfogadott szanálási intézkedés többek között pontosítja, hogy ezen intézkedés sürgős jóváhagyása nélkül a BES elkerülhetetlenül szembesült volna a kifizetések felfüggesztésével és a hitelintézeti tevékenység gyakorlására vonatkozó engedélyének visszavonásával, és ennek következtében felszámolás alá került volna, ami rendszerszintű kockázatot és komoly veszélyt jelentett volna a pénzügyi stabilitásra.

14 Ezen intézkedés egy áthidaló bank, a Novo Banco létrehozását eredményezte, amelyre átruháztak bizonyos eszközöket, kötelezettségeket, mérlegen kívüli tételeket és a BES kezelésében lévő eszközöket.

15 A BPC 2 Lux és társai a BES által kibocsátott alárendelt kötvények birtokosai. A Massa Insolvente közvetlenül és közvetetten részesedéssel rendelkezett a BES alaptőkéjében.

16 A nemzeti bíróságok előtt a BPC Lux 2 és társai, valamint a Massa Insolvente vitatták a szanálási intézkedést, és ebben az összefüggésben többek között azzal érveltek, hogy ezen intézkedést az uniós jog megsértésével fogadták el.

17 A Supremo Tribunal Administrativo (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Portugália), vagyis a BPC Lux 2 és társai, valamint a Massa Insolvente által benyújtott két fellebbezés ügyében eljáró kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei merültek fel az alkalmazandó nemzeti szabályozásnak az uniós joggal, különösen a 2014/59 irányelvvel és a Charta 17. cikkével való összeegyeztethetőségét illetően. Ezenkívül e bíróság azon körülményre tekintettel, hogy az ezen irányelv átültetésére nyitva álló határidő még nem járt le a szanálási intézkedés elfogadásának időpontjában, azt kérdezi, hogy a portugál jogalkotó komolyan veszélyeztethette-e az említett irányelv által meghatározott célt az ezen irányelvet részben végrehajtó 114-A/2014. sz. törvényrendelet elfogadásával.

18 E körülmények között a Supremo Tribunal Administrativo (legfelsőbb közigazgatási bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot, különösen a [Charta] 17. cikkét és a […] 2014/59/EU irányelvet, különösen annak 36., 73. és 74. cikkét, hogy azokkal ellentétes a fent említetthez hasonló olyan nemzeti szabályozás, amelynek alkalmazására áthidaló intézmény és eszközelkülönítési eszköz létrehozását előíró szanálási intézkedés révén került sor, és amely szabályozás, noha az említett irányelvet az átültetésére nyitva álló határidő lejárta előtt részlegesen átültette:
   a) nem írta elő a szanálási intézkedés által érintett hitelintézet eszközeinek és kötelezettségeinek méltányos, prudens és reális értékelését a szanálási intézkedés elfogadása előtt;
   b) nem írta elő a fenti a) pontban meghatározott értékelésen alapuló esetleges kompenzáció fizetését a szanálás alatt álló intézmény vagy adott esetben a részvényesek vagy más tulajdonosi jogcímmel rendelkezők számára, és ehelyett annak előírására szorítkozott, hogy az áthidaló bank értékesítésből származó bevételének esetlegesen fennmaradó összegét vissza kell fizetni az eredeti hitelintézet számára vagy annak felszámolási vagyonába;

c) nem írta elő, hogy a szanálási intézkedés által érintett intézmény részvényeseinek joguk van akkora összeghez jutni, amely nem lehet kevesebb, mint az a becsült összeg, amelyhez akkor jutottak volna, ha az intézmény rendes fizetésképtelenségi eljárás keretében teljes mértékben felszámolásra kerül, és ezt a védelmi mechanizmust csak azon hitelezők számára írta elő, akiknek a követeléseit nem ruházták át, illetve

d) nem írt elő az a) pontban foglalttól eltérő, annak meghatározására szolgáló értékelést, hogy kedvezőbb elbánásban részesülnek-e a részvényesek és a hitelezők abban az esetben, ha a szanálás alatt álló hitelintézettel szemben rendes felszámolási eljárást folytattak volna?

2) A Bíróságnak az Inter-Environnement Wallonie ítéletben (C-129/96, EU:C:1997:628) foglalt ítélkezési gyakorlata fényében a jelen ügyben bemutatotthoz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely a 2014/59/EU irányelvet részlegesen ülteti át, komolyan veszélyeztetheti-e az említett irányelv – különösen 36., 73. és 74. cikke – által meghatározott cél elérését a szanálási intézkedés alkalmazása keretében?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

19 Mivel – amint az az első kérdés szövegéből kitűnik – az előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy az alapügyben szóban forgó szanálási intézkedésre alkalmazandó nemzeti szabályozás összeegyeztethető-e egyrészt a 2014/59 irányelv 36., 73. és 74. cikkével, másrészt pedig a Charta 17. cikkével, elöljáróban meg kell határozni, hogy e rendelkezések alkalmazandók-e az alapjogvitára.

20 E tekintetben elsősorban meg kell állapítani, hogy a 2014/59 irányelv az 131. cikke alapján – a 124. cikkére is figyelemmel – 2014. július 2-án lépett hatályba, és 130. cikke szerint az ezen irányelv átültetésére előírt határidő 2014. december 31-én járt le.

21 Ebből következik, hogy a szanálási intézkedés elfogadásának időpontjában, azaz 2014. augusztus 3-án a 2014/59 irányelv átültetési határideje még nem járt le.

22 Márpedig az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a tagállamoknak nem lehet felróni, hogy az irányelv átültetésére előírt határidő lejárta előtt még nem fogadták el az irányelv nemzeti jogba történő átültetéséhez szükséges intézkedéseket (1997. december 18-i Inter-Environnement Wallonie ítélet, C-129/96, EU:C:1997:628, 43. pont; 2016. október 27-i Milev ítélet, C-439/16 PPU, EU:C:2016:818, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

23 Ezenkívül az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely irányelvnek csak a tagállamok jogrendjébe történő átültetésére meghatározott határidő lejárta után lehet közvetlen hatálya (2008. január 17-i Velasco Navarro ítélet, C-246/06, EU:C:2008:19, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

24 Ennélfogva, amint arra a főtanácsnok az indítványának 35. pontjában lényegében rámutatott, az alapeljárás felperesei nem hivatkozhatnak a kérdést előterjesztő bíróság előtt a 2014/59 irányelv 36., 73. és 74. cikkére, mivel e rendelkezések nem alkalmazhatók az alapeljárásban.

25 Másodsorban, a Charta 17. cikkének alkalmazhatóságát illetően emlékeztetni kell arra, hogy a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében a Charta rendelkezéseinek a tagállamok csak annyiban címzettjei, amennyiben az Unió jogát hajtják végre.

26 Az állandó ítélkezési gyakorlatból ugyanis lényegében az következik, hogy az uniós jogrendben biztosított alapvető jogokat az uniós jog által szabályozott valamennyi tényállásra alkalmazni kell, az ilyen tényállásokon kívül azonban nem. A Bíróság ennyiben már kimondta, hogy a Chartára tekintettel nem mérlegelheti az olyan nemzeti szabályozást, amely nem tartozik az uniós jog keretei közé. Ezzel szemben, amint az ilyen szabályozás az uniós jog alkalmazási körébe kerül, az előzetes döntéshozatal keretében eljáró Bíróságnak meg kell adnia minden ahhoz szükséges értelmezési szempontot, hogy a nemzeti bíróság mérlegelhesse e szabályozás azon alapvető jogokkal való összeegyeztethetőségét, amelyeknek a tiszteletben tartását biztosítja (2013. február 26-i Åkerberg Fransson ítélet, C-617/10, EU:C:2013:105, 19. pont; 2017. december 13-i El Hassani ítélet, C-403/16, EU:C:2017:960, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

27 Ennélfogva annak meghatározása céljából, hogy valamely nemzeti intézkedés az uniós jognak a Charta 51. cikkének (1) bekezdése szerinti végrehajtásába tartozik-e, egyebek között azt kell megvizsgálni, hogy az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás uniós jogi rendelkezés végrehajtására irányul-e, hogy milyen jellegű ez a szabályozás, és hogy az uniós jog hatálya alá tartozó célokon kívül más célok elérésére is irányul-e – még akkor is, ha közvetetten érintheti az uniós jogot –, valamint hogy létezik-e olyan uniós jogi különös szabályozás, amely az adott területre vonatkozik, vagy amely azt érintheti (2020. január 22-i Baldonedo Martín ítélet, C-177/18, EU:C:2020:26, 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

28 A jelen ügyben egyrészt a portugál kormány a Bíróság által feltett kérdésekre adott válaszában jelezte, hogy a 31-A/2012. sz. törvényrendelet jóváhagyásának célja a Portugál Köztársaság által egyrészről a portugál állam, másrészről az Európai Bizottság, a Nemzetközi Valutaalap és az Európai Központi Bank közös missziója között létrejött, a gazdaságpolitika feltételeiről szóló, 2011. május 17-i egyetértési megállapodásban vállalt kötelezettségek egyikének végrehajtása és tiszteletben tartása volt.

29 E tekintetben, amint az a szövegéből kitűnik, ezen egyetértési megállapodás jogalapját az európai pénzügyi stabilizációs mechanizmus létrehozásáról szóló, 2010. május 11-i 407/2010/EU tanácsi rendelet (HL 2010. L 118., 1. o.) 3. cikkének (5) bekezdése képezi. Mivel e rendelet az EUMSZ 122. cikk (2) bekezdésén alapul, az említett egyetértési megállapodás az uniós jog részét képezi.

30 Márpedig, amint arra a főtanácsnok az indítványának 48. pontjában rámutatott, ha egy tagállam által az uniós jog részét képező egyetértési megállapodásban vállalt kötelezettségek végrehajtása érdekében fogad el intézkedéseket, úgy kell tekinteni, hogy a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében az uniós jogot hajtja végre.

31 Másrészt az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kifejezetten kitűnik, hogy a 31-A/2012. sz. törvényrendeletet a szanálási intézkedés 2014. augusztus 3-i elfogadása előtt módosító 114-A/2014. sz. törvényrendelet a 2014/59 irányelv részleges átültetésére irányuló intézkedésnek, következésképpen az uniós jog végrehajtásának minősül a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében.

32 Ebből következik, amint arra a főtanácsnok az indítványának 49. pontjában lényegében rámutatott, hogy a Charta rendelkezései alkalmazandók az alapeljárásban.

33 E körülmények között meg kell állapítani, hogy első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a Charta 17. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan – áthidaló intézmény és eszközelkülönítési eszköz létrehozását előíró szanálási intézkedéssel összefüggésben alkalmazandó – nemzeti szabályozás, amely:

– nem írja elő a szanálási intézkedés által érintett hitelintézet eszközeinek és kötelezettségeinek méltányos, prudens és reális értékelését a szanálási intézkedés elfogadása előtt;

– nem írja elő az előző franciabekezdésben meghatározott értékelésen alapuló esetleges kompenzáció fizetését a szanálás alatt álló intézmény vagy adott esetben a részvényesek vagy más tulajdonosi jogcímmel rendelkezők számára;

– nem írja elő, hogy a szanálási intézkedés által érintett intézmény részvényeseinek joguk van akkora összeghez jutni, amely nem lehet kevesebb, mint az a becsült összeg, amelyhez akkor jutottak volna, ha az intézmény rendes fizetésképtelenségi eljárás keretében teljes mértékben felszámolásra kerül, és ezt a védelmi mechanizmust csak azon hitelezők számára írta elő, akiknek a követeléseit nem ruházták át, és

– nem ír elő az első franciabekezdésben foglalttól eltérő, annak meghatározására szolgáló értékelést, hogy kedvezőbb elbánásban részesülnek-e a részvényesek és a hitelezők abban az esetben, ha a szanálás alatt álló hitelintézettel szemben rendes felszámolási eljárást folytattak volna?

34 Amint az a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, e kérdés egyrészt azon körülmény miatt merült fel, hogy a kérdést előterjesztő bíróság előtt a Massa Insolvente és a BPC Lux 2 és társai arra hivatkoztak, hogy az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás nem írja elő sem a szanálási intézkedés által érintett hitelintézet eszközeinek és kötelezettségeinek méltányos, prudens és reális értékelését a szanálási intézkedés elfogadása előtt, sem pedig az ezen értékelésen alapuló esetleges kompenzáció fizetését a szanálás alatt álló intézmény vagy adott esetben a részvényesek vagy más tulajdonosi jogcímmel rendelkezők számára. Márpedig e követelményeknek, amelyek a 2014/59 irányelv 36. cikkének (9) és (10) bekezdésében szerepelnek, e felperesek szerint az a céljuk, hogy megfeleljenek a Charta 17. cikke (1) bekezdésének második mondatában foglalt azon követelménynek, amely szerint minden tulajdontól való megfosztást kellő időben méltányos kártalanítással kell kompenzálni.

35 Másrészt Massa Insolvente és a BPC Lux 2 és társai azt állították, hogy az alapügyben szóban forgó szanálási intézkedésre alkalmazandó nemzeti szabályozás nem tartalmaz olyan elvet, amely biztosítja, hogy a részvényesek ne szenvedjenek el nagyobb veszteséget, mint az a veszteség, amely akkor érte volna őket, ha az intézmény rendes fizetésképtelenségi eljárás keretében felszámolásra kerül (a *no creditor worse off* elv). Márpedig az ilyen követelménynek, amely többek között a 2014/59 irányelv 73. és 74. cikkében szerepel, annak biztosítása a célja, hogy a tulajdonhoz való jogba való beavatkozás ne legyen aránytalan a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében.

36 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a Charta 17. cikkének (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogszerűen szerzett tulajdonát birtokolja, használja, azzal rendelkezzen, és azt örökül hagyja. Tulajdonától senkit sem lehet megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből, a törvényben meghatározott esetekben és feltételekkel, valamint az ezáltal elszenvedett veszteségekért kellő időben fizetett méltányos összegű kártalanítás mellett történik. A tulajdon használatát, az általános érdek által szükségessé tett mértékben, törvénnyel lehet szabályozni.

37 A Charta 52. cikke (3) bekezdésének megfelelően, amennyiben az olyan jogokat tartalmaz, amelyek megfelelnek az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezményben (a továbbiakban: EJEE) biztosított jogoknak, akkor e jogok tartalmát és terjedelmét azonosnak kell tekinteni azokéval, amelyek az EJEE-ben szerepelnek. Ez a rendelkezés nem akadályozza meg azt, hogy az Unió joga kiterjedtebb védelmet nyújtson. Ebből következik, hogy a Charta 17. cikkének értelmezéséhez az Emberi Jogok Európai Bíróságának az EJEE 1. kiegészítő jegyzőkönyvének a tulajdon védelmével kapcsolatos 1. cikkére vonatkozó ítélkezési gyakorlatát a védelem minimális szintjeként figyelembe kell venni (lásd ebben az értelemben: 2019. május 21-i Bizottság kontra Magyarország [Mezőgazdasági földterületeken létesített haszonélvezeti jog] ítélet, C-235/17, EU:C:2019:432, 72. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

38 Amint azt az Emberi Jogok Európai Bírósága az EJEE 1. kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikkével kapcsolatban állandó jelleggel kimondta, pontosítani kell, hogy a Charta 17. cikkének (1) bekezdése három különálló szabályt tartalmaz. Az első, amely az első mondatban jut kifejezésre, és általános jellegű, a tulajdon tiszteletben tartásának elvét konkretizálja. Az e bekezdés második mondatában szereplő második szabály a tulajdontól való megfosztásra vonatkozik, és azt bizonyos feltételekhez köti. Az említett bekezdés harmadik mondatában szereplő harmadik szabály elismeri a tagállamok hatáskörét többek között arra, hogy a szükséges mértékben a tulajdonnak a köz érdekében történő használatát szabályozhassák. Ugyanakkor nem olyan szabályokról van szó, amelyek között nem áll fenn kapcsolat. A második és harmadik szabály a tulajdonjog megsértésének konkrét példáira vonatkozik, és azokat az első szabályban foglalt elv fényében kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: EJEB, 2014. március 25., Vistiņš és Perepjolkins kontra Lettország, CE:ECHR:2012:1025JUD007124301, 93. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

39 Elsősorban, ami azt a kérdést illeti, hogy a Charta 17. cikkének (1) bekezdése alkalmazandó-e az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a tőkepiacokon forgalomképes részvények vagy kötvények tulajdonjogának korlátozására, először is meg kell állapítani, hogy az e rendelkezés által nyújtott védelem olyan vagyoni értékű jogokra terjed ki, amelyekből az érintett jogrendre tekintettel olyan megszerzett jogi helyzet következik, amely lehetővé teszi, hogy a jogosult e jogait saját maga javára önállóan gyakorolja (2019. május 21-i Bizottság kontra Magyarország [Mezőgazdasági földterületeken létesített haszonélvezeti jog] ítélet, C-235/17, EU:C:2019:432, 69. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

40 E tekintetben, amint azt a főtanácsnok az indítványának 110. pontjában lényegében hangsúlyozta, az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a tőkepiacokon forgalomképes részvények vagy kötvények vagyoni értékkel bírnak, és a jogosultjuknak olyan megszerzett jogi helyzetet biztosítanak, amely lehetővé teszi az abból eredő jogok önálló gyakorlását.

41 Az Emberi Jogok Európai Bíróságának az EJEE 1. kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikkére vonatkozó ítélkezési gyakorlatából továbbá kitűnik, hogy a tőkepiacokon forgalomképes részvényeket és kötvényeket az ezen 1. cikkben biztosított védelemben részesíthető „javaknak” kell tekinteni (EJEB, 2011. szeptember 20., Shesti Mai Engineering OOD és társai kontra Bulgária ítélet, 17854/04. sz. kereset, CE:ECHR:2011:0920JUD001785404, 77. §; EJEB, 2016. július 21., Mamatas és társai kontra Görögország ítélet, CE:ECHR:2016:0721JUD006306614, 90. §; EJEB, 2020. november 19., Project-trade d.o.o. kontra Horvátország ítélet, CE:ECHR:2020:1119JUD000192014, 75. §).

42 Másodszor nem vitatott, hogy az alapügyben szóban forgó, tőkepiacokon forgalomképes részvényeket vagy kötvényeket jogszerűen szerezték meg.

43 Ebből következik, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló, a tőkepiacokon forgalomképes részvények vagy kötvények a Charta 17. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartoznak.

44 Másodsorban, ami azt a kérdést illeti, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló nemzeti szabályozás alapján elfogadott szanálási intézkedés a Charta 17. cikke (1) bekezdésének második mondata értelmében vett tulajdontól való megfosztásnak vagy a tulajdonhasználat e rendelkezés harmadik mondata értelmében vett szabályozásának minősül-e, meg kell állapítani, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlata szerint a tulajdontól való megfosztás fennállásának megállapítása érdekében nemcsak azt kell vizsgálni, hogy történt-e tulajdonelvonás vagy formális kisajátítás, hanem azt is, hogy a vitatott helyzet tényleges kisajátításnak minősült-e (lásd ebben az értelemben: EJEB, 1999. július 28., Immobiliare Saffi kontra Olaszország, CE:ECHR:1999:0728JUD002277493, 46. §; EJEB, 2010. március 29., Depalle kontra Franciaország ítélet, CE:ECHR:2010:0329JUD003404402, § 78).

45 A jelen ügyben nem vitatott, hogy az alapügyben szóban forgó szabályozásnak megfelelően elfogadott szanálási intézkedés nem írta elő az érintett részvények vagy kötvények tulajdonának elvonását vagy formális kisajátítását. Közelebbről ezen intézkedés nem fosztotta meg a jogosultjaikat kényszer által, teljes mértékben és véglegesen az e részvényekből vagy kötvényekből eredő jogoktól (lásd ebben az értelemben: 2019. május 21-i Bizottság kontra Magyarország [Mezőgazdasági földterületeken létesített haszonélvezeti jog] ítélet, C-235/17, EU:C:2019:432, 81. pont).

46 Ami azt a kérdést illeti, hogy egy ilyen intézkedés elfogadása tényleges kisajátítással járhat-e, a Massa Insolvente és a BPC Lux 2 és társai lényegében azzal érveltek, hogy bizonyos eszközök, kötelezettségek, mérlegen kívüli tételek és a BES kezelésében lévő eszközök Novo Bancóra történő történő átruházása, amelyet a szanálási intézkedés 2. pontja a 114-A/2014. sz. törvényerejű rendelettel módosított RGICSF 145-H. cikkének megfelelően végzett, e hitelintézet jelentős értékcsökkenését eredményezte.

47 E tekintetben, még ha feltételezzük is, hogy valóban ez a helyzet, e körülményből nem vonható le szükségszerűen az a következtetés, hogy az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozásnak megfelelően elfogadott szanálási intézkedés ilyen tényleges kisajátításnak minősül. A kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálat függvényében ugyanis, mivel a nemzeti jog értelmezésére vonatkozó kérdésről van szó, mindenekelőtt az RGICSF 145-C. cikkének szövegéből az következik, hogy az e szabályozásnak megfelelően elfogadott szanálási intézkedést csak akkor alkalmazzák, ha a hitelintézet csődhelyzetben van, vagy valószínűleg csődbe jut. Továbbá az RGICSF 145-I. cikkének (4) bekezdéséből az következik, hogy a szanálási alap vagy a garanciaalapok által megelőlegezett összegek visszatérítésén felül az értékesítésből származó bevétel esetlegesen fennmaradó összegét vissza kell fizetni az eredeti hitelintézet számára vagy annak felszámolási vagyonába abban az esetben, ha azzal szemben felszámolás indult. Végül az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy ha az alapügyben szóban forgó szanálási intézkedést nem sürgősen hozták volna meg, a szóban forgó hitelintézet elkerülhetetlenül a fizetésképtelenség felé tartott volna, és felszámolási eljárás alá került volna.

48 Márpedig hasonló esetben, amint azt a főtanácsnok az indítványának 115. és 116. pontjában hangsúlyozta, meg kell állapítani, hogy a Charta 17. cikkének (1) bekezdése által biztosított védelemben részesíthető tulajdon értékvesztése nem a szanálási intézkedés, hanem a hitelintézet csődhelyzete vagy csődbe jutásának kockázata miatt következett be.

49 Ebből következik, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló nemzeti szabályozásnak megfelelően elfogadott szanálási intézkedés nem minősül a Charta 17. cikke (1) bekezdésének második mondata értelmében vett tulajdontól való megfosztásnak. Ennélfogva nem kell megvizsgálni, amint azt az alapeljárás felperesei állítják, amint arra a jelen ítélet 38. pontja emlékeztet, hogy az ilyen intézkedés megfelel-e az e második mondatban előírt feltételeknek, amelyek többek között a tulajdontól való megfosztáshoz fűződő közérdek fennállására és a méltányos összegű kártalanítás kellő időben történő megfizetésére vonatkoznak.

50 Mindazonáltal egy olyan szanálási intézkedésnek az alapügyben szóban forgó szabályozásnak megfelelően történő elfogadása, amely többek között előírja a hitelintézet vagyontárgyainak egy áthidaló bank részre történő átruházását, a Charta 17. cikke (1) bekezdésének harmadik mondata értelmében vett, a tulajdon használatára vonatkozó szabályozásnak minősül, amely sértheti a tulajdonhoz való jogát a hitelintézet azon részvényeseinek, akiknek gazdasági helyzetét ez érinti, valamint azon hitelezőknek, például kötvénytulajdonosoknak, akiknek követeléseit nem ruházták át az áthidaló intézményre.

51 Így amint az e rendelkezés szövegéből kitűnik, a tulajdon használatát az általános érdek által szükségessé tett mértékben törvénnyel lehet szabályozni. E tekintetben a Charta 52. cikkének (1) bekezdéséből az következik, hogy a Chartában elismert jogok gyakorlásának korlátozására csak a törvény által, e jogok lényeges tartalmának, valamint az arányosság elvének tiszteletben tartásával kerülhet sor, amennyiben a korlátozás elengedhetetlen és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket vagy mások jogainak és szabadságainak védelmét szolgálja (2019. május 21-i Bizottság kontra Magyarország [Mezőgazdasági földterületeken létesített haszonélvezeti jog] ítélet, C-235/17, EU:C:2019:432, 88. pont; 2020. december 16-i Tanács és társai kontra K. Chrysostomides & Co. és társai ítélet, C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P és C-604/18 P, EU:C:2020:1028, 155. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

52 A jelen ügyben először is nem vitatott, hogy a szanálási intézkedés által a Charta 17. cikkének (1) bekezdésében említett jogok gyakorlására vonatkozóan előírt korlátozásokról a 114-A/2014. sz. törvényrendelettel módosított RGICSF alkalmazandó rendelkezéseinek megfelelően törvény rendelkezik.

53 Másodszor, amennyiben az alapügyben szóban forgóhoz hasonló nemzeti szabályozásnak megfelelően elfogadott szanálási intézkedés nem jár a tulajdontól való megfosztással, hanem a tulajdon használatára vonatkozó szabályozásnak minősül, amint az a jelen ítélet 49. és 50. pontjában megállapításra került, nem érintheti a tulajdonhoz való jog lényegét (lásd ebben az értelemben: 2020. július 16-i Adusbef és társai ítélet, C-686/18, EU:C:2020:567, 89. pont).

54 Harmadszor meg kell állapítani, hogy az ilyen intézkedés a Charta 52. cikkének (1) bekezdése értelmében vett általános érdekű célkitűzéseket szolgálja. Amint ugyanis a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, a szanálási intézkedések elfogadása a bankszektorban az Unió által követett általános érdekű célkitűzést szolgál, azaz azt, hogy biztosítsa az egész euróövezet bankrendszerének stabilitását (lásd analógia útján: 2016. szeptember 20-i Ledra Advertising és társai kontra Bizottság és EKB ítélet, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, 71. pont, valamint az

ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), valamint a rendszerszintű kockázat elkerülését (2020. július 16-i Adusbef és társai ítélet, C-686/18, EU:C:2020:567, 92. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

55 Negyedszer, ami azt a kérdést illeti, hogy a szanálási intézkedés által a Charta 17. cikkének (1) bekezdésében említett jogok gyakorlására vonatkozóan előírt korlátozások meghaladják-e az alapügyben szóban forgó általános érdekű célkitűzések eléréséhez szükséges mértéket, emlékeztetni kell arra, hogy a sajátos gazdasági környezetre tekintettel a gazdasági döntések meghozatalakor a tagállamok széles mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek, és a tagállamok a legalkalmasabbak a kitűzött cél megvalósítására szolgáló intézkedések meghatározására (2017. június 13-i Florescu és társai ítélet, C-258/14, EU:C:2017:448, 57. pont).

56 Ezenkívül kétségtelen, hogy a Bíróság már kimondta, hogy egyértelmű közérdek fűződik annak biztosításához, hogy a befektetők védelme az egész Unióban erős és egységes legyen, ugyanakkor pontosította, hogy ez az érdek nem tekinthető úgy, mint amely minden körülmények között érvényesül a pénzügyi rendszer stabilitásának biztosítására irányuló közérdekkel szemben (2016. július 19-i Kotnik és társai ítélet, C-526/14, EU:C:2016:570, 91. pont). Márpedig az ilyen érdek tagállamok általi védelme megköveteli, hogy ebben az összefüggésben részükre mérlegelési mozgásteret ismerjenek el (EJEB, 2002. november 7., Olczak kontra Lengyelország ítélet, CE:ECHR:2002:1107DEC003041796, 77. §; EJEB, 2012. július 10., Grainger és társai kontra Egyesült Királyság, CE:ECHR:2012:0710DEC003494010, 36. §).

57 A jelen ügyben – a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálat függvényében – úgy tűnik, hogy az alapügyben szóban forgó szanálási intézkedésre alkalmazandó szabályozás olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek megfelelően figyelembe vették az érintett hitelintézet részvényeseinek és hitelezőinek helyzetét, valamint azok érdekeit az e szabályozásnak megfelelően lefolytatott szanálási eljárások keretében.

58 Elsősorban, ami az alapügyben szóban forgó intézmény hitelezőit illeti, a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott információkból ugyanis kitűnik, hogy azon hitelezőknek, akiknek követeléseit nem ruházták át, joguk van akkora összeghez jutni, amely nem lehet kevesebb, mint az a becsült összeg, amelyhez akkor jutottak volna, ha az intézmény rendes fizetésképtelenségi eljárás keretében teljes mértékben felszámolásra kerül.

59 Másodsorban, ami a szóban forgó intézmény részvényeseit illeti, emlékeztetni kell arra egyrészt – amint az a jelen ítélet 47. pontjában már megállapításra került –, hogy az RGICSF 145-C. cikkének szövegéből kitűnik, hogy a szanálási intézkedést csak akkor alkalmazzák, ha a hitelintézet csődhelyzetben van, vagy valószínűleg csődbe jut. Ezenkívül az RGICSF 145-B. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerint a szanálási intézkedések céljaira tekintettel valamely szanálási intézkedés alkalmazása során ügyelni kell többek között arra, hogy a hitelintézet részvényesei és hitelezői elsőként viseljék a szóban forgó intézmény veszteségeit. Márpedig, amint azt a főtanácsnok az indítványának 126. pontjában hangsúlyozta, meg kell állapítani, hogy főszabály szerint a nehéz helyzetben lévő bankok részvényeseinek veszteségei ugyanolyan mértékűek lesznek, függetlenül attól, hogy a veszteségeket fizetésképtelenséget megállapító ítélet vagy pedig szanálási intézkedés okozta (lásd analógia útján: 2016. július 19-i Kotnik és társai ítélet, C-526/14, EU:C:2016:570, 75. pont).

60 Másrészt az RGICSF 145-I. cikkéből következik, hogy e rendelkezés a részvényesek jogainak védelmét szolgáló különleges mechanizmust tartalmaz, mivel e cikk (4) bekezdése előírja, hogy az áthidaló bank értékesítéséből származó bevétel esetlegesen fennmaradó összegét, miután a

rendelkezésre bocsátott összegeket a szanálási alapba és a garanciaalapba utalták, vissza kell fizetni a szanálás tárgyát képező bank számára vagy annak felszámolási vagyonába. Márpedig – a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálat függvényében – úgy tűnik, hogy az ilyen rendelkezés főszabály szerint lehetővé teszi a szanálási intézkedés gazdasági semlegességének biztosítását, és azt, hogy az eredeti hitelintézetet vagy annak felszámolási vagyonát ne fosszák meg az áthidaló bank eszközeinek értékesítéséből eredő összegtől a különböző alapok hitelként kifizetett összegek visszatérítése után.

61 E körülmények között, és tekintettel a jelen ítélet 55. és 56. pontjában említett mérlegelési mozgástérre, meg kell állapítani, hogy a Charta 17. cikke (1) bekezdésének harmadik mondatával nem ellentétes az alapügyben szóban forgóhoz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely nem tartalmaz olyan kifejezett rendelkezést, amely biztosítaná, hogy a részvényesek ne szenvedjenek el nagyobb veszteségeket, mint amelyeket akkor szenvedtek volna el, ha az intézményt a szanálási intézkedés elfogadásának időpontjában felszámolták volna (a *no creditor worse off* elv).

62 A fenti megfontolásokra tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a Charta 17. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan – szanálási intézkedéssel összefüggésben alkalmazandó – nemzeti szabályozás, amely azáltal, hogy főszabály szerint lehetővé teszi e szanálási intézkedés gazdasági semlegességének biztosítását és amelynek célja egy áthidaló intézmény és az eszközök szétválasztására szolgáló eszköz létrehozása, nem írja elő kifejezett rendelkezésben:

– a szanálási intézkedés által érintett hitelintézet eszközeinek és kötelezettségeinek méltányos, prudens és reális értékelését a szanálási intézkedés elfogadása előtt;

– az előző franciabekezdésben meghatározott értékelésen alapuló esetleges kompenzáció fizetését a szanálás alatt álló intézmény vagy adott esetben a részvényesek vagy más tulajdonosi jogcímmel rendelkezők számára;

– hogy a szanálási intézkedés által érintett intézmény részvényeseinek joguk van akkora összeghez jutni, amely nem lehet kevesebb, mint az a becsült összeg, amelyhez akkor jutottak volna, ha az intézmény rendes fizetésképtelenségi eljárás keretében teljes mértékben felszámolásra kerül, és ezt a védelmi mechanizmust csak azon hitelezők számára írta elő, akiknek a követeléseit nem ruházták át, és

– az első franciabekezdésben foglalttól eltérő, annak meghatározására szolgáló értékelést, hogy kedvezőbb elbánásban részesülnek-e a részvényesek és a hitelezők abban az esetben, ha a szanálás alatt álló hitelintézettel szemben rendes felszámolási eljárást folytattak volna.

A második kérdésről

63 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2014/59 irányelv egyes rendelkezéseinek valamely tagállam által a hitelintézetekre vonatkozó nemzeti szabályozásba történő, az irányelv átültetésére előírt határidő lejárta előtti részleges átültetése az 1997. december 18-i Inter-Environnement Wallonie ítélet (C-129/96, EU:C:1997:628) értelmében komolyan veszélyeztetheti-e az említett irányelv által meghatározott cél elérését.

64 Amint az a jelen ítélet 20–22. pontjában megállapításra került, a 2014. július 2-án hatályba lépett 2014/59 irányelv átültetési határideje 2014. december 31-én járt le, így nem róható fel a Portugál Köztársaságnak, hogy a szanálási intézkedés elfogadásának időpontjában, azaz 2014. augusztus 3-án nem fogadta el a jogrendjében az ezen irányelvet végrehajtó intézkedéseket.

65 Ugyanakkor az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az irányelv átültetésére rendelkezésre álló határidőn belül a címzett tagállamoknak tartózkodniuk kell az olyan jellegű intézkedések meghozatalától, amelyek komolyan veszélyeztetnék az ezen irányelv által meghatározott cél elérését (1997. december 18-i Inter-Environnement Wallonie ítélet, C-129/96, EU:C:1997:628, 45. pont; 2011. május 26-i Stichting Natuur en Milieu és társai ítélet, C-165/09–C-167/09, EU:C:2011:348, 78. pont; 2022. január 25-i VYSOČINA WIND ítélet, C-181/20, EU:C:2022:51, 75. pont).

66 E tartózkodási kötelezettséget, amely valamennyi nemzeti hatóságra nézve kötelező, úgy kell értelmezni egyrészt, hogy az minden olyan általános vagy különös intézkedés elfogadására vonatkozik, amely ilyen veszélyeztető hatást fejthet ki (2012. szeptember 11-i Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias és társai ítélet, C-43/10, EU:C:2012:560, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Másrészt az irányelv hatálybalépésének napjától kezdve a tagállami bíróságok a lehető legteljesebb mértékben kötelesek tartózkodni a belső jog olyan értelmezésétől, amely az irányelv átültetésére előírt határidő leteltét követően jelentősen veszélyeztetheti az említett irányelv által elérni kívánt eredmény megvalósítását. (2006. július 4-i Adeneler és társai ítélet, C-212/04, EU:C:2006:443, 123. pont; 2009. április 23-i VTB-VAB és Galatea ítélet, C-299/07, EU:C:2009:244, 39. pont).

67 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a 2014. augusztus 1-jei 114-A/2014. sz. törvényrendelet, amelyről nem vitatott, hogy helyesen, de csak részlegesen ültette át a 2014/59 irányelv egyes rendelkezéseit az RGICSF 145-B., 145-F., 145-H. és 145-I. cikkének módosításával, komolyan veszélyeztetheti-e az ezen irányelv által meghatározott célt.

68 E tekintetben kétségkívül emlékeztetni kell arra, hogy a nemzeti bíróság feladata annak mérlegelése, hogy azon nemzeti rendelkezések, amelyeknek jogszerűségét vitatják, komolyan veszélyeztethetik-e az irányelv által meghatározott célt (lásd ebben az értelemben: 1997. december 18-i Inter-Environnement Wallonie ítélet, C-129/96, EU:C:1997:628, 45. és 46. pont; 2011. április 5-i Société fiduciaire nationale d'expertise comptable ítélet, C-119/09, EU:C:2011:208, 19. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), mivel ezt az ellenőrzést szükségszerűen általános értékelés alapján kell végezni, melynek során figyelembe kell venni az érintett nemzeti területen elfogadott valamennyi politikát és intézkedést (2011. május 26-i Stichting Natuur en Milieu és társai ítélet, C-165/09–C-167/09, EU:C:2011:348, 81. pont).

69 Mindazonáltal a Bíróság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy állást foglaljon abban a kérdésben, hogy valamely irányelv egyes rendelkezéseinek valamely tagállam általi, az irányelv átültetésére előírt határidő lejárta előtti részleges átültetése főszabály szerint komolyan veszélyeztetheti-e az ezen irányelv által meghatározott cél elérését.

70 E tekintetben először is meg kell állapítani, hogy a Bíróság már kimondta, hogy a tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy átmeneti intézkedéseket fogadjanak el vagy szakaszokban hajtsák végre az irányelvet. Ebben az esetben az a tény, hogy a nemzeti jog átmeneti jellegű rendelkezései nem felelnek meg az irányelvnek, vagy hogy az irányelv egyes rendelkezései még nem kerültek átültetésre, nem veszélyezteti szükségszerűen az irányelvben meghatározott cél elérését (1997.

december 18-i Inter-Environnement Wallonie ítélet, C-129/96, EU:C:1997:628, 49. pont). Hasonló esetben ugyanis meg kell állapítani, hogy az ilyen eredmény mindig elérhető lenne az említett irányelvnek az előírt határidőn belüli végleges és teljes átültetésével.

71 Másodszor, amint arra a jelen ítélet 66. pontja emlékeztet, a tartózkodási kötelezettséget, amelyre a Bíróság többek között az 1997. december 18-i Inter-Environnement Wallonie ítélet (C-129/96, EU:C:1997:628) 45. pontjában hivatkozott, úgy kell érteni, mint amely minden olyan általános vagy különös intézkedés elfogadására vonatkozik, amely komolyan veszélyeztetheti a szóban forgó irányelv által meghatározott cél elérését.

72 Márpedig, amint azt a főtanácsnok az indítványának 79. és 80. pontjában lényegében hangsúlyozta, amennyiben valamely intézkedés tagállam általi elfogadása valamely uniós irányelv – akár csak részleges – átültetésére irányul, és ez az átültetés helyes, az ilyen részleges átültető intézkedés elfogadása nem tekinthető olyannak, mint amely ilyen negatív hatással járhat, mivel az szükségszerűen közelíti a nemzeti szabályozást az e szabályozás által átültetett irányelvhez, és ezáltal hozzájárul az irányelv céljainak eléréséhez.

73 Ebből következik, hogy valamely irányelv egyes rendelkezéseinek a tagállam által az irányelv átültetésére előírt határidő lejárta előtt történő, csupán részleges átültetése főszabály szerint nem veszélyeztetheti komolyan az ezen irányelv által meghatározott cél elérését.

74 A fenti megfontolásokra tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2014/59 irányelv egyes rendelkezéseinek valamely tagállam által a hitelintézetekre vonatkozó nemzeti szabályozásba történő, az irányelv átültetésére előírt határidő lejárta előtti csupán részleges átültetése az 1997. december 18-i Inter-Environnement Wallonie ítélet (C-129/96, EU:C:1997:628) értelmében főszabály szerint nem veszélyeztetheti komolyan az említett irányelv által meghatározott cél elérését.

A költségekről

75 Mivel ez az eljárás az alapügyben részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

1) Az Európai Unió Alapjogi Chartája 17. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan – szanálási intézkedéssel összefüggésben alkalmazandó – nemzeti szabályozás, amely azáltal, hogy főszabály szerint lehetővé teszi e szanálási intézkedés gazdasági semlegességének biztosítását, és amelynek célja egy áthidaló intézmény és az eszközök szétválasztására szolgáló eszköz létrehozása, nem írja elő kifejezett rendelkezésben:

– a szanálási intézkedés által érintett hitelintézet eszközeinek és kötelezettségeinek méltányos, prudens és reális értékelését a szanálási intézkedés elfogadása előtt;

– **az előző franciabekezdésben meghatározott értékelésen alapuló esetleges kompenzáció fizetését a szanálás alatt álló intézmény vagy adott esetben a részvényesek vagy más tulajdonosi jogcímmel rendelkezők számára;**

– **hogy a szanálási intézkedés által érintett intézmény részvényeseinek joguk van akkora összeghez jutni, amely nem lehet kevesebb, mint az a becsült összeg, amelyhez akkor jutottak volna, ha az intézmény rendes fizetésképtelenségi eljárás keretében teljes mértékben felszámolásra kerül, és ezt a védelmi mechanizmust csak azon hitelezők számára írta elő, akiknek a követeléseit nem ruházták át, és**

– **az első franciabekezdésben foglalttól eltérő, annak meghatározására szolgáló értékelést, hogy kedvezőbb elbánásban részesülnek-e a részvényesek és a hitelezők abban az esetben, ha a szanálás alatt álló hitelintézettel szemben rendes felszámolási eljárást folytattak volna.**

2) **A hitelintézetek és befektetési vállalkozások helyreállítását és szanálását célzó keretrendszer létrehozásáról és a 82/891/EGK tanácsi irányelv, a 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/EU, 2012/30/EU és 2013/36/EU irányelv, valamint az 1093/2010/EU és a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2014. május 15-i 2014/59/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv egyes rendelkezéseinek valamely tagállam által a hitelintézetekre vonatkozó nemzeti szabályozásba történő, az irányelv átültetésére előírt határidő lejárta előtti részleges átültetése az 1997. december 18-i Inter-Environnement Wallonie ítélet (C-129/96, EU:C:1997:628) értelmében főszabály szerint nem veszélyeztetheti komolyan az említett irányelv által meghatározott cél elérését.**

Aláírások